

Instruir talian en ils gimnasis svizzers

Procedura d'audiziun tar ils directurs da l'educaziun

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

Las debattas dals davos mais davart l'instrucziun da talian en ils chantuns alemans e romands ha cuntanschì in'etappa impurtanta cun ina communicaziun da pressa publicgada ils 9 da fanadur. La Conferenza svizra dals directurs chantunals da l'educaziun publica (CDEP) ha elavurà «recumandaziuns davart la promoziun dal talian sco terza lingua naziunala en ils gimnasis svizzers» e mess ad ir ina procedura d'audiziun en fin al 26 da settember, «cun la participaziun dals departaments chantunals, da la Societad svizra da la magistraglia secundara (SSPES) e da recturas e recturs da gimnasis svizzers».

Per ina purschida didactica attractiva

Ins parta da trais constataziuns. Cuss. gov. *Manuele Bertoli*, president da la regenza tessinaisa, ha declerà a «La Regione Ticino» dals 10 da fanadur: «Tenor las cifras publicgadas l'onn passà da la Cummisiun svizra da matura frequentan mo 13 % da las gimnasiastas e dals gimnasiasts svizzers l'instrucziun da talian en vista da la matura» (p. 4). *Isabelle Chassot*, scheffa da l'Uffizi federal da la cultura, ha declerà al «Corriere del Ticino» dals 22 da fanadur (p. 2):

1. «Oz va a perder la schientscha dal fatg che la diversità linguistica è impurtanta sco element e cumponenta da noss pajais».
2. «Il talian na profittescha betg duidamain da las occasiuns purschidas d'instruir in segund linguatg naziunal a scola.»

La CDEP punctuescha: «La scola pussibilitescha a la giuventetgna d'acqui-

star cumpetenzas culturalas e linguisticas en las differentas linguas naziunals. Ella gida pia a rinforzar la coesiun naziunala ed a furmar l'identità svizra (...). Il text suttamess a la procedura d'audiziun recumonda als chantuns da s'engaschar per cha mincha gimnasiast u gimnasiasta possia tscherner il talian sco rom da matura (...). I duessan chattar schliaziuns adattadas cun auters gimnasis da lur intschess u en in auter chantun, dentant adina ad ina distanza raschunavla e senza pretender custs supplementars da tgi che tscherna talian sco rom (...). Per render l'instrucziun da talian pli attractiva, recumandain nus als chantuns da porscher lez linguatg en immersiun, cun instruir per talian roms na linguistics, ubain da promover programs da barat e segiurns linguistics. Ils chantuns duessan era profiter dal sustegn che la confederaziun porscha en virtid da la lescha da linguas da 2007, per ils projects innovaturs da promoziun da las linguas naziunals en l'instrucziun.» Monuments, cuntradadas ed umans en la Svizra italoфона ed en Italia muntan nundumbraivlas pussaivladads attractivas. *Isabelle Chassot*: «Jau enconuschel mo in'experientscha da matura bilingua cun talian, numnadamain il 'Liceo artistico' da Turitg. Ma nus pudain gidar a moda concreta tgi che less porscher ina matura bilingua cun talian.» La CDEP cussegia era da metter ad ir instrucziun da talian er en scolas secundaras, e quai almain sco rom facultativ, tenor il concordat HarmoS. Ins sto però far endament cun Bertoli: «Bler dependa lura dals responsabels chantunals (...) e natiralmain da la prontezza da la magistraglia.»